

այ կ'ընէ: Ահ երեւոյ որ Բարեպիշ Իշխան սպա-
րապետին զայտեսանքը պատերազմի ասպարեզին
փոյց Ռուսոյ զորքը թիւննեւուն յատակադի-
ծը փոխառեւեմանց սակ ինկած է: Փոքր Աւա-
քիայէն Ռուսոյ եւ քաշախը սաստիկ իրենց զո-
րութեանը կենդանացուցուին զեպի Գոյան, Ա-
ւոյ ու Պրաչի նպատակ գրած է, եւ սն կողմից
իրենց գործողութիւններուն խորհուրդ պիտ'որ ը-
լայնէ: Արնոյ նաև մնած ուիլ, որ դուրսէ պա յետա-
խարաց շարժմանը կ'երանական մեծ տէրութեանց
նկատմամբ եղած ըլլայ, որպէս զի զիրենք սակից
եղան ալ չէրոր ինեան մէջ բանին: Բայց սակից
Տաւանական չ'երեւար:»

Թիւրքի շրջից Օսմանեան փոխառութեան փոյց
կը գրուի, թէ Լինան զեռ բանը յիշեցած չէ:
Վերջի պաշտօնական շարժումը Բարեպիշի Գոյան Գ
միջին ֆրանսի րեւու, եւ ի միջոնի շտի ալ կը
սպասուի, զորն որ պաշտօնական կատարութիւնը
ի ժամուս Օսմանեանց փոխ կու սայ, առ դաշմաբ,
որ կամ գրանով եւ կամ երկրին բերքը լոճ ժա-
մանակին Տաւուսում ըլլայ:

— Ա կ'ընտան կրցաւ Ռուսոստան՝ Աւարիայի
բրած շանքին զեռ քարտապիտեքը ճաճի զեռ
պատերազմի գրգռելու:

Վերանի լրտղիքը՝ ասոնց արշաւանքին երկու
կողմանէ պիտ' ըլլայ, կ'ընէ, ապիւր ճանից իշ-
խանին աւազարդութեանը զեպի ի շերտեկովինա,
եւ երկրորդ Վերգ Թեթրովիչ լրտղական առաջ-
նորդութեանը զեպի ի Արցախիս: — Ար յուսա-
ցուի որ Օսմանեան սպարապետը ժամանակին Տար-
կուսը արանագրութիւնները պիտ'որ ընէ ասոնց
խորհուրդը փճուցընելու:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆԻ

ՅԱՐՏԱԿԱՆ ԳԵՊ

Ո-կիւր ճանիւրդան:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆԻ ԿՈՒՄՅՈՒՄԻ ԹԱՊԱՆՈՒՄԻ
որդին՝ Կարոյս Ռեծին ժամանակուսն ասինէն քաջ
զինուորներէն մէկն էր: Կըր որ Մեծն Կարոյս
բազմակի բանակով՝ զչառմ Մարակինասաց ձեռ-
քէն աղատուր: Տամար Կարոյս կ'արշաւէր, Ռե-
կեր ալ Պաւլիբայի՝ Կամոյ գրքին Տեա՝ օրմէ պնտու-
րական արուեստը սորված էր՝ յապիա պնաց, եւ
Տոն զեռ իր սոյնի պատկազմին մէջ պնտիտի քա-
ջութեան գործքեր ըրաւ: Եր Տաղի թէ երկայն
ժամանակ կրկնուած ասպետն մը կրնայ յուսացուի:
Արտակինասը բրիտանից նախարարն էր, պատու-
կան դրոշմ աւած էին: Աւտի Ռեկեր զիւցազնա-
կան եւ անդիտի եւ անդրդրդ քաջարտութեանը
փառեալ անոնց փոյց յարմարեցաւ եւ նոյն դրոշմ
նորէն ետ սուս: Բայց սուով միայն ԳՈՏ չըլլալով,
եւ անորն Տոբուզ բարդած միտակուկ թշնամեաց
մէջն յուսալ քայլով՝ կրցաւ նաև, անոնց ձեռ-
քէն իրենց դրոշմ յարմարեցուի: Իր սյուսիտի մեծա-
մեծ քաջութեանը Տամար թէ կ'ըրքուի եւ թէ բո-
լոր գորքէն մեծ զոյնուս ու պատի ընդունեցաւ:

Ի անակին մէջ կը գտնուէր նաև կայսեր Կարո-
յս որդին, որ Աւիկերին Տասակակիցն եւ միտ-
դանայն զինուորակցի էր: Բայց որչափ վատասիրտ,
նոյնչափ ալ նախանձուս բնութեան սէր ըլլալով՝
Աւիկերին պատիւն ու փառքը փոխանակ իր վնայ
մեծամեծական նախանձուսութիւն կամ յորդոր մը
զարթուցանելու, զինքն անոր զեռ՝ գաղափարն ա-
տերութեան միտն կը գրգռէին: Ըս նախանձը չէ
թէ լրտղութեանը եւ անցար որ բան մըն էր, Տաղա
մանուակ թէ որչափ որ Աւիկերին Տամարն որ ըստ
օրէ կ'աճէր կ'եւելար, ու ինէ Գաղափարն եւ թէ
նաև կամոյ կամոյ բոլոր Եւրոպայի մէջ կը Տոբա-
կուէր, նոյնչափ իր անորն նախանձուսութիւն ասելու-
թիւնը կը ստատեանար: Չարասիրտը զանկա պա-
սուէ ձգելու, Տամար անէն անտակ միտն ի գործ
գրաւ: Երբեմն գաղափար պարաններ պարաստելով,
երբեմն ալ այնպէս մը կարգադրելով որ պատե-
բազմին անէն վտանգաւոր կողմը դրուի, ըստ
Աւիկեր սու ամէն բաներու մէջ միտ յաղճու կը
գտնուէր:

Աւիկեր Պալուսին անուամբ որդի մ'ալ ուներ,
որն որ իր Տորք մեծ յոյս կու սար: Ի սկզբանէ զա-
սիկա ճանիւրդայի արքունիքը ինչուցած էր, բայց
կըր որ անտաւ որ ոչ ժամանակն է, իր քոյրի փա-
լիլ կանչեց, որպէս զի Տոն զինքը պատերազմական
գործոց մէջ անտակ կրկնէ: Բայց պատանին քիչ
ժամանակուսն մէջ զարմանայն յատազղիմութիւն
ըրաւ, եւ յուցուց որ ինէ քաջարտութեան, թէ
զորութեան, թէ ճարտգութեան ու ինէ խելիք
կողման իր Տորք սուս զի արժանի որդի է: Կարո-
յս, որ միտ նոյն անորէն էր, նոյն ստեղծութիւնը,

զորն որ սրան մէջ պնտուս ժամանակ ի վեր Աւիկերին
զեռ՝ մնացած էր, անոր որդեյն վնայ ալ գործուց-
եւ որպէս զի կ'ըրնայ իր կատարութիւնը երկուքին
միտն ալ մէկէն իտիկ, որ մը Պալուսին իրմ կու-
տութեանը նախատուած ըլլալով, երբ որ ինքն ալ
Տամարակիցաւ ըստ պատշաճի անոր պատասխան
ալ, անորթ անորեւր կատարութեանը սուրը
քաշեց եւ անկթութեանը սուսնայ իրեն պաշտու-
նութեան ժամանակ ինչ աղաք պնտը Պալուսինը
զայնին ու գեանքը պատկեցընելը մէկ ըրաւ:

Ըս ըր ըր շուտ Տորն ականնն որ Տասակակիցն
պաշտուս՝ պաղեցուս անորթ մնաց: Բայց կարք
աս աղաքութիւնը գործուիլէ կատարութեան մը գա-
նալով՝ սկսու մեր վար բոլոր պալապին մէջ խել-
դարի պէս զարդաս փնտել, որպէս զի իր վնէժը
յաղեցընէ: Կարոյս կայսեր քիչն սպասեմած էր:
Աւիկեր անոր ուր ըլլալն իննայով՝ սուրը մերկա-
ցած, աղաքներէն կրակ ու բոց լծախելով, ու մա-
հորոնչ սպասեմագը կը Տամար կայսեր խոցը կը
մանէ: Աւազարտ մարդասպանը սարսուփած ու
գողողալով կայսեր կուսէ պն պաշտուսած կե-
ցեր էր: Աւիկեր որ նոյն բոցէն իր կատարութեան
կիրքէն գտա ուրիշ բան չէր գտար, Ենգամ, կը
դուստը անոր, ահա Տասայ քեզի, պաշտուսն զքեզ
ինէ որ կրնաս: Ըս կ'ըրն ու անոր վնայ կը նեղուի:
Փուճ անը զեռ կը գնէ կայսրը, եւ արդէն սն ե-
զեռնագործը պանտուս կ'ըլլար՝ եթէ կայսեր բո-
լորտիքը կեցող ստեղծներն ու թիկնապաշտերը
զինք չ'արկնուէին պատել:

Մտնց մէջ կը գտնուէր նաև Կամոյ գորքը,
զորն որ Աւիկեր Տոր պէս կը մեծարէր: Ասիկա զինքը
սրահէն գուր Տանկով ինոցայ իրեն ընելու
ոճրագործութեան մեծութիւնը, որուն որ զինքն
իր մեղքն փոխինն առաջնորդած էր, եւ ստիպեց
որ անկից շուտով Տեանայ Երթուց: Ըն միջո-
ցին՝ ինքն ու իր պաշտանակից մեծամեծները կայսեր
բարկուս ըլլալով ամէն կերպ միտնց ի գործ դրին
որ ինչու ինչն սայ: Բայց կայսրն սն ստեղծանի
բարկացած էր՝ որ ականնը խոցը չէր կրնար մանել:
Եւ իրքը Աւիկերին բրածն ալ շատ հանարար Տամար-
Տուրին էր կայսերական պատուոյն, որ զեկըր ձեռ-
քը կայսեր խոցին մէջ էր, անոր արքին առնէ: Նոյն
խի կայսեր որդեյն զինքը արքայացընել, որոնք զինքն
այնպիսի սյուսի իննայ մէջ ձգած էին: Բայց Ռեծն
Կարոյս ոչ ուրիշ բան չէր մտածել՝ բայց թէ իր
արժանարհուսած պատուոյն իրուտը: Սուսի Տարի
Եղաւ, որ Աւիկեր երկայն ժամանակ արքունիքէն եւ
բոլոր Վաղարշայէն արտուած Տոն Տոն լծափախի
սակայն սն ժամանակն ալ ամէն կողմ իր քաջու-
թիւնը ուրիշներուն օգտին Տամար գործածելով,
այնպէս Եղաւ որ մերջապէս նոյն ինչ կայսրը ստի-
պուցուս ականայ զինքը նորէն ետ կանչելու:

ԵՆԱԿԱՆԱԿԱՆ

Կար ինչո՞ւ — Փայտի կառ:

ՎԱՐԿԱՆԱԿԱՆ արդին մատուցած օգտակար ծա-
ւայութեան կողմանէ մեծամեծ գոգութեանց ար-
ժանի դիւտերէն մէկն ալ մատուցա փեթեթեթիք
անուն մէկու մը Տարած Գայտի կառ է, այսինքն
փայտի թիկնիքն Տամար ըրաւ, որ կազը, որն որ
Պաւլիբայի մէջ շատ յաճախ գործածուէին զատ
նաև: Ըս արիպի մէջ ալ շատ գոգութեանը ընդու-
նելու ինչն գտաւ ու Տիմոն զանազան սեպեր սկսած
էն բանեցընել:

Փայտին՝ չոր պտիկէն (distillation) յառաջ ե-
կած բերքն որ անուս շինելու փայտակցանքուն
փայտն կ'եղնուս անորուս կը փճանակ կը կորուսին,
կը տանենը որ փայտէ լուսուս կալ Տանկով
բոլորն ալ սպախ կը գործածուին: Ըս պտիկէն յա-
ռաջ Եկաններն են լուսուսը կալ, փայտի անուս,
փայտի ձիւթ ու փայտի քոյցախ: Ըս կողմն որ-
պիտութիւնն իմանալու Տամար Եղած պաշտան-
կան լուսուսական Տաղիներն՝ սու կողմն լուսու-
տուրը գորութիւնը յույլբեր են, միւս Տան-
՝ Aethum pyroliuosum. Կեռ.՝ Uulzeisig.

քոյնն անկոյ կաղին Տեա 16 աւ 10 Տամարուս-
թիւն: Փայտի կաղն աս լուսայ երկուքի ստատու-
թիւնն զատ նաև սն նշանուս աստեղծութիւնն
ալ անի որ իր մէջը ճճըրքը ջրածնի եւ ոչ Տեղքը
կայ. անոր Տամար փառուս ասելը չէրկուս ան-
նեւն ճճըրքին թիկնութիւնն երկը, որն որ պո-
ճատուներն ու բնակարանները լուսուտուր Տա-
մար՝ առողջութեան նկատմամբ շատ բաղճալի բան
է: Եւ փայտի անուսը զանազան ստեղծանքն
ձիւթը սն մէջ ինչ մանուս գործածութիւններ
ուրի՛ Տարի չից լրտղական, նոյնպէս փայտի կու-
սայն ու փայտի քոյցախն ըստ այնուայ կարտու-
թեան, պէսպէս օգտակար գործածութիւնն ունին:

ՈՒՍՈՒՄՆԱԿԱՆ ՍԱՆԲԱԼՈՒՐԷ

Ըստ ինչի ինչ աստեղծութիւնն ընելու յիշուի:

Լուսոնի կենդանարանական ընկերութիւնը՝ կենդա-
նայ քուտարանն ու գաւառիկները Տարոյս եւ արքա-
նեւ Տամար ստաւ սարի 8500 փ. սղեւէն ծոփը կ'ընէ:
Բայց կենդանիները անտեղաւ Եկալ անՏամար Տեղերէն ա-
նտ ստաղը՝ անոնց սարքները 8770 փ. սղեւ ինչի կ'ընէ էր:

Երկու քեռ-Կեռ:

Տարագոյնի երկուսուրը (արտադրելը) կըր 1720 մըն է
է, ու շրջապար 5.100 մըն, որի երկուս կամ մեկը Եկալ-
թը 9.280.000 ըստ անուս մըն, ինչ մարմնայն քանուսար
2.662.560.000 խոր. մը: Ըս Տաղի պարտապէս միտ աս-
նայն զեռ սյուսի բնականի չիցար երկրն յաղաղանց
մեծութեանը, բայց էր որ նա ինչպէս Տամարութիւն
մ'ընէ ու զեռ: սն ասին մեծուս որ զաղափար մը կրնար
անկնայ — Երկրն փոյն անտարտար անագին իննէն-
քը, որ միջի մէքէն սյուսիքը կ'երեւան, Տարագոյնն Տա-
մարութեանն այնպէս էն, ինչպէս ուսալի Տոն մը մե-
քի շտի զիւր մը փոյն կամ, ինչպէս ուսալի կ'ընէ:
Արիպէս եւ երկրագնակայ ինչպէս որ նոյնի (Կեռ-
քը) մը փոյն խորուստը մատը: Ըստարտար ստաւն
կայնեաց (Կեռք) ճերայեայն ստաւներուն իննէնութիւ-
նը Եկալն ընդ արժանութեանն փոյն կ'ընէ: Ըստ ինչի փայտն կ'ա-
նտարտը մարդ (Կեռք) մըն են: Ըն անոնցայն անուս
սովիանոս հոն ստաւարակ ըստը իր անուս խոր-
թեանը, երկրագնակայ երեւն անանկ ծանկած է, ինչպէս
գոյնեայ խնուսութիւնը Տամարի ստաղի մը երկուս:

Ըս Տամարութեանն իննէնութիւնն կ'ընէ միտն որ սու սրայե-
րկուսնայ: Տամար սիկոնայն փոյն երկուս զուր անանկ
սեպ մը կ'ընած սյուսիքը քոյցախ՝ որ բոլոր Տարագոյնն մեծու-
թիւնն աչքը կ'արեւանց գրաւ է: սն ասին մարդը՝ սն մեծ
արտարածը, ինչպէս նաև, ստաւարակ, անէր, աղաքակնայ,
պեղեղ ու նոյն ինչ քաղաքներ ալ ինչ սակ ընէ կ'ընար:

Կեռն Գայտի:

Աղաղոցի տիկն մը, Պր. Ընտանն խորհուրդ կը Տար-
քներ, թէ ինչպէս անեցած սակաւ մը սյուսի գարեջուրը
ճատանքն անագին արհէ: «Արիւ ժիւնց չից, ըստ
Պարտը, բայց Եկե քոյց սակաւ մը Պաւլիբայի զինի
պեղի»:

Ըստարտ Կառար:

Անգամ մը Լորտ Պայրըն բարեկամներն մէկուն կ'ընէր
թէ Պրոֆուս անար ինչի Տամար զեռու քարք մտածմանց
ու գրած մանց անանկ սղեւթը մըն է որ երկը չի սպասիր: —
«Ըր, ըստ, բարկայն, անկեա Տամարից Տամար պն-
գին կազամար մըն է որ երկը չիցաներ»:

Պրոֆուս-Կառար: Պր. Գոմար՝ փայտի աղաք-
Տարական Ընկերութեան ասըն գիտուած մը
պատմեց, որով իր ըրած գիտողութիւնը կը Տա-
սատուի թէ Ափրիկէի անագանքունն մէջ արեւա-
գործէն անգին ալ ջերմապիք զոյնն վար կրնայ
իշխալ: Ըստիկա գորագուէր Ափրիկէի մէքը
իշխանի Տարակայնն զին սրչաւանքի մը մէջ
գտնուած ասին՝ Ըստիկ 1856 ջերմապիքը կրնայ
վար 1 կը ջուրընէր, ու գեանքը գեռարաճալ
միւտով մը ծանկուս ճերմակցած էր: սն գիշըն
ու ցորեկը արշաւանայ զորքին Տամար փասակայ
էր: Նմանապէս անկէ անգին անկէ նուազ լայնու-
թեան ստաղիկին սակ (այսինքն Տաստականին
անկէ մաս անգուսնը) կըր որ 1825ին անգլիական
արշաւանքը Թարսուպուէն զեպի ի Տարա կը քա-
լէր, սաստիկ ցորտի բնուտեպան: Ըս երկու տեղն
ալ ծոփուն երեւէն աննեւն երեւ երկ բարձրութիւն
մը չունին: — Ցրտութեան պատճառը՝ Սաճարա ա-
նագանքին փոյն ջուրացանքն է՝ որ ամէն գիշըր կը
պատաճի:

1 ԻՄԿ մընը մեկուսն ժամու Տամար Տարակայնը:

Վ Ի Ե Ն Ա Յ Ի Դ Ր Ա Մ Ա Փ Ո Ւ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ը Ն Թ Ա Տ Բ Ը

		13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Վեդեղարտ	100 Տարան	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115	115
Երկուս	100 Տարան	137	137	137	137	137	137	137	137	137	137	137	137	137
Իննէն	300 Տարան	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2	132 1/2
Լուսոն	1 փուտ	13.24	13.23	13.18	13.18	13.22	13.24	13.24	13.24	13.24	13.24	13.24	13.24	13.24
Տամար	100 մարդ	102	101 1/2	101 1/2	101 1/2	101 1/2	102	102	102	102	102	102	102	102
Մարտիկ	300 Տարան	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2	185 1/2
Միլան	300 մարդ	162	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2	161 1/2
Փարիկ	300 Տարան	137	136 1/2	136 1/2	136 1/2	136 1/2	137	137	137	137	137	137	137	137
Փարսիկ	1 մարդ	208	209	209	209	209	209	209	209	209	209	209	209	209
Փարսիկ	1 մարդ	42	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2	41 1/2
Փարսիկ	1 մարդ	37	36 1/2	36 1/2	36 1/2	36 1/2	37	37	37	37	37	37	37	37

Վ Ի Ե Ն Ա Յ Ի Դ Ր Ա Մ Ա Փ Ո Ւ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն Ը Ն Թ Ա Տ Բ Ը